

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA KAIP ORGANIZUOJAMAS STUDIJŲ PROGRAMŲ RENGIMAS IR VERTINIMAS

2012 m. spalio 1 d. Nr. VA-P-50-1-12
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2012-01-16 pavedimą Nr. P-50-1

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Jonas Izokaitis (grupės vadovas)
Arturas Balsys
Vita Kondratavičiūtė
Dormantas Blažaitis

Auditas pradėtas 2012-01-16
Auditas baigtas 2012-10-01

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.lt

TURINYS

Santrauka	3
Ižanga	6
Audito rezultatai	8
1. Ar studijų programų rengimas ir atnaujinimas organizuojamas tinkamai?	8
1.1. Studijų programų rengimo ir atnaujinimo planai universitetuose nerengiami	9
1.2. Nepakankamai veiksminga studijų programų rengimo ir atnaujinimo kontrolė ir stebėseną	9
1.3. Dalis naujų studijų programų rengiamos neturint jų vykdymui reikiamų išteklių	11
1.4. Universitetuose studentai ir socialiniai partneriai įtraukiami į programų rengimą, tačiau dažnai jų dalyvavimas tik formalus	12
2. Ar programų vertinimo ir akreditavimo procesas organizuojamas tinkamai?	13
2.1. Studijų kokybės vertinimo centro programų vertinimo ir akreditavimo planavimo procesas tobulintinas	15
2.2. Atliekamas ne visų akredituojamų studijų programų išorinis vertinimas	16
2.3. Neužtikrinamas socialinių partnerių įtraukimas į visas studijų programų vertinimo ekspertų grupes, Lietuvos ekspertai vertina ne vien specifines programas, kurių negalėtų vertinti užsienio ekspertai	18
3. Ar viešai skelbiama informacija apie studijų programas, jų rengimą, atnaujinimą ir vertinimą yra pakankama?	19
3.1. Universitetai neskelbia informacijos kaip numatyta teisės aktuose	19
3.2. Studijų kokybės vertinimo centras ne visą informaciją apie aukštųjų mokyklų veiklos ir studijų programų atliktų vertinimų išvadas skelbia valstybine kalba	21
Priedai	22

SANTRAUKA

Lietuvoje veikia 23 universitetinės aukštosios mokyklos: 14 valstybinių ir 9 nevalstybinės (žr. 2 priedą). Jos 2012 m. vykdė 1 194 studijų programas (2012-06-15 duomenimis). Aukštosios mokyklos turi autonomiją¹ rengti ir tvirtinti teisės aktų nustatytus reikalavimus atitinkančias studijų programas. Aukštosiose mokyklose vykdomos tik akredituotos studijų programos, kurios turi būti akredituojamos ne rečiau kaip kartą per šešerius metus. Studijų kokybės vertinimo centras (SKVC) 2009–2011 m. akreditavo 822-i aukštųjų mokyklų parengtas ir pateiktas studijų programas, iš jų 424-ios ketinamos vykdyti. Studijų programų akreditavimo paskirtis – įvertinti, ar studijų programos atitinka teisės aktų reikalavimus.

Įgyvendinant Nacionalinės studijų² ir Bendrosios nacionalinės kompleksinės³ programų priemones, 2007–2012 m. skirta 85 mln. Lt studijų programoms atnaujinti ir naujoms rengti (žr. 3 priedą).

Viešojoje erdvėje gausu straipsnių, kad aukštosiose mokyklose siūlomos studijų programos nevisiškai atitinka ūkio sektorių poreikius, nepakankamas socialinių partnerių vaidmuo aukštosios mokyklos veikloje; vykdomos besidubliuojančios, daug finansinių ir materialinių išteklių reikalaujančios studijų programos, ne visų programų kokybė atitinka studentų ir Europos aukštojo mokslo erdvės keliamus kokybės reikalavimus.

Audito metu siekiant įvertinti, kaip organizuojamas studijų programų rengimas (atnaujinimas) ir vertinimas, buvo nagrinėjami šie klausimai:

- ▶ Ar universitetinės aukštosios mokyklos (universitetai) tinkamai planuoja studijų programų rengimą ir atnaujinimą?
- ▶ Ar rengiant ir atnaujinant studijų programas atsižvelgiama į studentų ir darbdavių lūkesčius?
- ▶ Ar faktiniai ištekliai atitinka nurodytus studijų programose?
- ▶ Ar universitetuose vykdoma studijų programų rengimo (atnaujinimo) stebėseną?
- ▶ Ar universitetų viešai skelbiama informacija apie studijų programas yra lengvai prieinama ir pakankama?

- ▶ Ar SKVC tinkamai organizuoja programų vertinimą ir akreditavimą, rezultatų viešinimą?

Audito išvados suformuluotos atlikus audito procedūras Švietimo ir mokslo ministerijoje (ŠMM), kuri formuoja valstybės mokslo ir studijų politiką ir organizuoja, koordinuoja ir

¹ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 7 str., 2 d., 4 p.

² Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007-12-03 įsakymas Nr. ISAK-2334 „Dėl Nacionalinės studijų programos patvirtinimo“ (2009-06-19 Nr. ISAK-1293 redakcija).

³ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007-12-03 įsakymas Nr. ISAK-2336 „Dėl Bendrosios nacionalinės kompleksinės programos patvirtinimo“ (2010-03-01 Nr. V-263 redakcija).

kontroliuoja jos įgyvendinimą, tvirtina bendruosius ir specialiuosius reikalavimus (studijų krypties, kryptių grupės arba studijų srities aprašus) pirmosios ir antrosios pakopų ir vientisųjų studijų programoms; SKVC, kuris aukštųjų mokyklų teikimu vertina ir akredituoja studijų programas; atrinktuose trylikoje valstybinių universitetų (žr. 2 priedą), kurie rengia ir turi tvirtinti teisės aktų reikalavimus atitinkančias studijų programas, organizuoja ir vykdo studijas ir atsako už mokslo (meno) veiklos, studijų ir kitos veiklos kokybę. Šie trylika universitetų vykdo apie 70 proc. universitetinių ir koleginių aukštųjų mokyklų vykdomų programų. Juose mokosi apie 60 proc. visų šalies studentų.

Valstybės kontrolės auditoriai, atsižvelgdami į universitetų autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinę laisvę⁴, pateikė jiems pasiūlymus. Kitiems subjektams pateiktos rekomendacijos ir bus vykdoma jų įgyvendinimo stebėseną.

Išvados

1. Studijų programų rengimas, atnaujinimas ir vertinimas ne visada organizuojamas tinkamai, nes:

– vykdoma ne visų studijų programų rengimo ir atnaujinimo stebėseną ir kontrolę, todėl dalis studijų programų parengiamos nepakankamai pagrindus poreikį ir neturint reikiamų išteklių programos tikslams įgyvendinti. Vykdam tokias programas nepateisinami studentų lūkesčiai gauti kokybišką išsilavinimą (1.2 ir 1.3 poskyriai, 9–10 psl. ir 11–12 psl.);

– universitetai nerengė studijų programų rengimo ir atnaujinimo planų, kuriuose numatyti visi reikalingi ištekliai, finansavimo šaltiniai. Nevykdant studijų programų rengimo ir atnaujinimo planavimo universiteto (instituciniu) lygmeniu, sudėtinga laiku reaguoti į darbo rinkos pokyčius, nustatyti reikiamas investicijas į studijų procesą, užtikrinti reikiamus išteklius (1.1 poskyris, 9 psl.);

– studentai ir kiti socialiniai partneriai (darbdaviai) nepakankamai įtraukiami į programų rengimą, vertinimą ir nesudaromos pakankamos sąlygos parengti rinkos poreikius ir studentų lūkesčius atitinkančias studijų programas (1.4 ir 2.3 poskyriai, 12–13 psl. ir 18–19 psl.);

2. Nuo 2011 m. liepos mėn. Studijų kokybės vertinimo centras akredituoja daugumą ketinamų vykdyti programų neatlikdamas išorinio vertinimo, taigi nesivadovaujama teisės aktais (2.2 poskyris, 16–17 psl.).

3. Neribojamas tų pačių studijų programų pakartotinio teikimo akreditavimui skaičius, todėl studijų programų vertinimui skirti ištekliai gali būti naudojami neefektyviai ir sudaromos sąlygos ilgai vykdyti programas su trūkumais (2.2 poskyris, 17–18 psl.).

⁴ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 7 str. 1 d.

4. Viešai prieinama informacija apie studijų programas neatitinka teisės aktų jai keliamų reikalavimų, kad būtų skelbiama tiksli kiekybinė ir kokybinė informacija apie studijų programas, įsivertinimo rezultatus, studentų, absolventų ir kitų suinteresuotų šalių nuomonė apie studijų kokybę, pripažintų institucijų atliktus aukštosios mokyklos veiklos vertinimus, absolventų karjeros rodiklius, todėl nesudarytos sąlygos visoms suinteresuotoms šalims objektyviai įvertinti studijų programų kokybę ir palyginti panašias studijų programas skirtinguose universitetuose (3 skyrius, 19–21 psl.).

Rekomendacijos

Švietimo ir mokslo ministerijai:

1. Siekiant teisinio aiškumo ir suprantamumo, suderinti nuostatas teisės aktų, reglamentuojančių studijų programų vertinimą ir akreditavimą (2 ir 3 išvados).

2. Sukurti teises prielaidas SKVC vykdyti pateiktų universitetams rekomendacijų dėl studijų programų kokybės tobulinimo įgyvendinimo stebėseną ir informuoti visuomenę (3 išvada).

Studijų kokybės vertinimo centrai:

3. Siekiant užtikrinti studijų programų kokybę, inicijuoti teisės aktų, reglamentuojančių studijų programų vertinimą ir akreditavimą, suderinamumą (1, 2 ir 3 išvados).

4. Organizuojant studijų programų vertintojų darbą užtikrinti socialinių partnerių (darbdavių) aktyvesnį dalyvavimą ekspertų grupėse (1 išvada).

Pasiūlymai

Universitetams:

Siūlome nuolat interneto tinklalapyje ir kitais būdais viešai skelbti tikslią kiekybinę ir kokybinę informaciją apie studijų programas, suteikiamas aukštojo mokslo kvalifikacijas, mokslo (meno) veiklą, įsivertinimo rezultatus, studentų, absolventų ir kitų suinteresuotų šalių nuomonė apie studijų kokybę, pripažintų institucijų atliktus aukštosios mokyklos veiklos vertinimus, absolventų karjeros rodiklius (4 išvada).

Siekiant užtikrinti, kad naujos ir atnaujinamos studijų programos būtų tinkamai rengiamos, pagal Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės reikalavimus siūlome patobulinti studijų programų rengimo ir atnaujinimo proceso planavimą, stebėseną ir kontrolę. Siekiant grįžtamojo ryšio, siūlome užtikrinti studentų ir skatinti socialinių partnerių (darbdavių) dalyvavimą visame studijų programų rengimo procese (1 išvada).

IŽANGA

Valstybės švietimo strategijoje numatyta⁵, kad profesinio mokymo ir studijų programos suderinamos su tarptautiniais standartais ir darbo rinkos poreikiais. Asmens pilietinę kultūrą plėtojantys humanitarinių ir socialinių mokslų kursai paverčiami sudėtine studijų programų dalimi. Sustiprinama aukštųjų mokyklų atsakomybė už studijų kokybę, regionų ekonominę plėtrą ir glaudų ryšį su darbo rinka. Didinama jų atskaitomybė visuomenei, nepažeidžiant universitetų autonomijos principo. Pasiikiama racionali pusiausvyra tarp aukštųjų mokyklų autonomijos ir atskaitomybės visuomenei.

Europos ministrų, atsakingų už aukštąjį mokslą, susitikime priimtame Londono komunikate⁶ numatytas 2009 m. prioritetas – ir toliau stiprinti aukštųjų mokyklų bendradarbiavimą su socialiniais partneriais, ypač tobulinant studijų programas, orientuojant jas į mokslo laimėjimus.

Universitetai gali vykdyti tik tas studijų programas, kurios yra įvertintos ir akredituotos pagal Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarką. Studijų programų išorinį vertinimą atlieka Studijų kokybės vertinimo centras arba kita aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūra, įtraukta į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą. Akredituota programa nustatytam terminui registruojama Studijų ir mokymo programų registre.

Studijų programų kokybė yra universitetų studijų kokybės sudedamoji dalis. Mokslo (meno) veiklos ir studijų kokybė (kartu ir programų kokybė) užtikrinama per mokslo ir studijų institucijų vidines kokybės užtikrinimo sistemas, išorinį studijų programų vertinimą ir akreditavimą, išorinį mokslinės veiklos vertinimą ir išorinį mokslo ir studijų institucijų įvertinimą ir (arba) akreditavimą.

Vadovaujantis Mokslo ir studijų įstatymu, aukštosios mokyklos atsako už mokslo (meno) veiklos, studijų ir kitos veiklos kokybę. Kiekviena aukštoji mokykla privalo turėti vidinę studijų kokybės užtikrinimo sistemą, grindžiamą Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės užtikrinimo nuostatomis⁷ ir pačios aukštosios mokyklos patvirtinta veiklos kokybės gerinimo strategija, numatyti veikimo būdus ir priemones, padedančius užtikrinti jos teikiamo aukštojo išsilavinimo kokybę⁸.

⁵ Lietuvos Respublikos Seimo 2003-07-04 patvirtinta Valstybės švietimo strategija 2003–2012 m., Nr. IX-1700, 4 d., 11 ir 13 p.

⁶ Europos ministrų, atsakingų už aukštąjį mokslą, susitikimo Londone 2007-05-18 komunikatas, 2007. [Žiūrėta 2012-06-06] http://www.smm.lt/t_bendradarbiavimas/docs/bp/Londono%20komunikatas_Europos%20aukštojo%20mokslo%20erdves%20link.pdf.

⁷ Įgyvendinant 1999 m. Bolonijos deklaracijos nuostatas 2000 m. buvo sukurta Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo asociacija (angl. *European Association for Quality Assurance in Higher Education*, ENQA), kuri kartu su Europos universitetų asociacija (EUA), Europos aukštųjų mokyklų asociacija (angl. *European Association of Institutions in Higher Education*, EURASHE) ir Europos nacionalinėmis studentų sąjungomis (angl. *National Unions of Students in Europe*, ESIB) sukūrė aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatų, procedūrų ir gairių rinkinį. Jis Berne 2005 m. buvo pateiktas kaip Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės (angl. *European Association for Quality Assurance in Higher Education. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. ENQA report on Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*).

⁸ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 41 str. 1 p.

Ataskaitoje vartojamos santrumpos:

ŠMM – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija;

SKVC – Studijų kokybės vertinimo centras;

SA – studentų atstovybė;

KTU – Kauno technologijos universitetas;

KU – Klaipėdos universitetas;

LMTA – Lietuvos muzikos ir teatro akademija;

ŠU – Šiaulių universitetas;

LKKA – Lietuvos kūno kultūros akademija;

LSMU – Lietuvos sveikatos mokslų universitetas;

VDU – Vytauto Didžiojo universitetas;

ASU – Aleksandro Stulginskio universitetas;

LEU – Lietuvos edukologijos universitetas;

MRU – Mykolo Romerio universitetas;

VDA – Vilniaus dailės akademija;

VG TU – Vilniaus Gedimino technikos universitetas;

VU – Vilniaus universitetas;

MTEP – Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra.

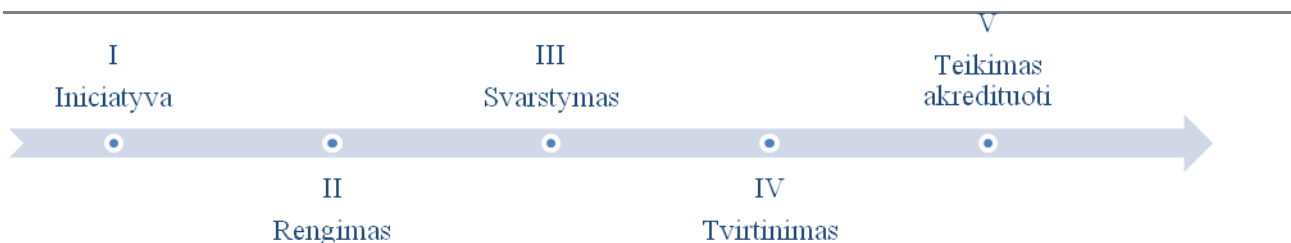
AUDITO REZULTATAI

1. Ar studijų programų rengimas ir atnaujinimas organizuojamas tinkamai?

Studijų programa⁹ – tam tikros krypties studijų turinio, metodų ir materialiujų priemonių, studijoms pasitelkiamo akademinio ir profesinio personalo visuma ir jos aprašymas. Aukštoji mokykla turi teisę rengti ir tvirtinti teisės aktų reikalavimus atitinkančias studijų programas¹⁰.

Universitetai rengia ketinamas vykdyti studijų programas (rengiamos visiškai naujos studijų programos) ir atnaujinama jau turimas. Studijų programų rengimo procesas pateikiamas 1 pav.

1 pav. Studijų programų rengimo procesas universitetuose

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal universitetų pateiktus duomenis

Studijų programos rengimo idėja teikiama ir svarstoma universiteto akademiniam padalinyje (programos idėją gali teikti fakultetų ir mokslo institutų padaliniai, mokslininkų grupės, darbdaviai ir pan.). Pristatant studijų programos koncepciją turi būti išdėstyti programos tikslai ir ugdomos kompetencijos, pagrindžiamas studijų programos poreikis ir įvardyti programai įgyvendinti reikalingi ištekliai. Parengta studijų programa turi būti svarstoma (akademiniam padalinyje, fakulteto taryboje, studijų direkcijoje, studijų komitete, rektorate ir senato komisijoje). Senatas priima sprendimą dėl studijų programos tvirtinimo, deklaracijos dėl programos atitikties studijų programų reikalavimams ir teikimo akreditavimui.

Per programos akreditavimo laikotarpį aukštoji mokykla senato (akademinės tarybos) sprendimu gali pakeisti programos apraše deklaruotus pagrindinės krypties studijų dalykus, kurių bendra apimtis neviršytų 20 proc. visų studijų programos pagrindinės krypties dalykų apimties^{11,12}.

Jeigu atnaujinant programą pirmosios studijų pakopos studijų programa keičiama daugiau kaip 20 proc., o antrosios pakopos – daugiau kaip 30 proc., ją privalu teikti išoriniam vertinimui ir akreditavimui nustatyta tvarka.

⁹ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 4 str. 23 p.

¹⁰ Ten pat, 7 str. 2 d. 4 p.

¹¹ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010-04-09 įsakymas Nr. V-501 „Dėl Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, 11 p.

¹² Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010-06-03 įsakymas Nr. V-826 „Dėl Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, 9 ir 10 p.

1.1. Studijų programų rengimo ir atnaujinimo planai universitetuose nerengiami

Studijų programų rengimas ir atnaujinimas universitetuose planuojami tinkamai ir pakankamai, kai jie turi patvirtintus institucinius programų rengimo ir atnaujinimo planus, kuriuose numatyti ištekliai, reikalingi planui įgyvendinti.

Audito metu nustatėme, kad sistemingas studijų programų rengimas ir atnaujinimas universitetuose audituojamu laikotarpiu nebuvo planuojamas. Audituojamu laikotarpiu (2009–2011 m.) universitetai nerengė išsamaus patvirtinto bendro visiems padaliniais programų rengimo ir atnaujinimo plano keleriems metams su iš anksto žinoma programų kryptimi, skaičiumi, vykdytojais ir finansavimo šaltiniais. Ketinamų vykdyti programų rengimą planavo tik programų vykdančiosios padaliniai (ne universiteto lygmeniu). Du universitetai tik audito metu ėmėsi iniciatyvos ateityje planuoti ketinamų vykdyti ir atnaujinamų programų rengimą.

Dalies programų rengimą ir atnaujinimą audituojamu laikotarpiu universitetai planavo tik tuo atveju, kai jų rengimas ir atnaujinimas buvo finansuojamas ES lėšomis. Vykdančios ES struktūrinių fondų remiamus projektus dėl studijų programų rengimo (atnaujinimo) audituojamu laikotarpiu buvo parengtos naujos ir atnaujintos 209 studijų programos. Tai sudaro apie 25 proc. visų audituojamu laikotarpiu parengtų ir atnaujintų studijų programų.

Pavyzdys

Vienas universitetas nurodė, kad naujų programų rengimui lėšų poreikis planuojamas tuo atveju, kai siekiama gauti ES lėšų programos rengimui.

Kitas universitetas nurodė, kad nuo 2011 metų studijų programų rengimas ir atnaujinimas buvo planuojamas tik kartu su ES struktūrinės paramos projektų paraiškėmis.

Universitetai, įvertinę darbo rinkos pokyčius ir mokslo studijų pasiekimus, turėtų parengti ir periodiškai (kasmet) atnaujinti studijų programų rengimo ir atnaujinimo planus, juos susieti su finansavimo galimybėmis. Tai leistų efektyviau panaudoti universiteto išteklius.

1.2. Nepakankamai veiksminga studijų programų rengimo ir atnaujinimo kontrolė ir stebėseną

Siekiant užtikrinti studijų kokybę turi būti nustatomi bendrieji studijų programų rengimo ir atnaujinimo reikalavimai (programų reglamentavimui, planavimui, stebėsenai) universitetams ir įtvirtinamos savianalizės procedūros. Universitetai turi autonomiją laisvai pasirinkti sistemos modelį. Jie taip pat turi užtikrinti mokslo (meno) veiklos ir studijų vienovę¹³. Studijų programa turi būti periodiškai atnaujinama¹⁴.

¹³ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 7 str., 39 str., 1 p.

¹⁴ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010-04-09 įsakymas Nr. V-501 „Dėl laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (2010-07-15 Nr. 1190 redakcija), 11 p.

Universitetuose studijų programų rengimas ir atnaujinimas organizuojamas tinkamai, kai universitetai turi programų rengimą ir atnaujinimą reglamentuojančius dokumentus ir jais vadovojasi.

Dvylika universitetų yra reglamentavę studijų programų rengimo ir atnaujinimo procesą. Pastebėtina, kad reglamentavimas labai skiriasi. Keturiuose universitetuose programų rengimo tvarka, etapai ir kt. yra numatyti senato (ar rektorato) viename patvirtintame dokumente, kituose – keliuose vidiniuose dokumentuose: universiteto statute, studijų reguliavime, studijų prorektorius įsakymuose ir pan. Vienas universitetas neturi parengęs atskiros universiteto studijų programų rengimo tvarkos.

Siekiant, kad studentai ir vertinančios institucijos galėtų palyginti universitetų studijų programų kokybės užtikrinimo efektyvumą, universitetai galėtų sutarti dėl bendresnių studijų programų rengimo ir atnaujinimo nuostatų.

Studijų programų rengimo bei atnaujinimo stebėseną ir priežiūrą vykdoma sistemingai, kai universitetai turi sukūrę kokybės užtikrinimo sistemą, atitinkančią Europos aukštojo mokslo studijų kokybės užtikrinimo nuostatas, yra paskirti asmenys ar įsteigti padaliniai, atsakingi už kokybės užtikrinimą, atliekama planinė programų savianalizė ir atsižvelgiama į jos rezultatus.

Studijų programų rengimo ir atnaujinimo vidinės kokybės užtikrinimo sistemos kūrimas ar diegimas (t. y. atsakomybės nustatymas už programų rengimo (atnaujinimo) priežiūrą, stebėsenos reglamentavimas ir kt.) universitetuose pažengęs skirtingai. 2011–2012 m. septyni universitetai (iš trylikos) vykdo projektus, susijusius su vidinės kokybės užtikrinimo sistemos diegimu (žr. 4 priedą).

Dvylika universitetų nurodė, kad vykdo studijų programų rengimo ir atnaujinimo stebėseną. Keturi universitetai turi įsteigę po vieną struktūrinį padalinį, atsakingą už studijų programų rengimo, atnaujinimo priežiūrą, kituose atsakomybė už tai priskirta daugiau nei vienam universiteto padaliniui.

Universitetuose numatyta kolektyvinė atsakomybė (komitetai, senatas), tačiau tik du universitetai nurodė, kad turi patvirtintus dokumentus, kuriuose būtų nustatytos darbuotojų, atsakingų už studijų programų rengimo ir atnaujinimo kontrolę ir stebėseną, teisės ir atsakomybė.

Audito metu nustatyta, kad universitetai atlieka vykdomų studijų programų savianalizę, tačiau daugumoje (70 proc.) universitetų studijų programos vidinis vertinimas (savianalizė) sutampa su pasirengimu išoriniam vertinimui, kuris atliekamas ne rečiau kaip kas šešerius metus.

Nustatyta, kad audituojamu laikotarpiu studijų programų rengimo ir atnaujinimo kontrolė ir stebėseną buvo nepakankama, nes parengiamos trūkumų turinčios programos (žr. 1.3 poskyrį).

Siekiant užtikrinti studijų programų kokybę, universitetai turėtų kiekvienų mokslo metų pabaigoje įsivertinti, kaip įgyvendinami programų tikslai ir uždaviniai, kinta studentų skaičius, teikiama parama studentams, atsižvelgiama į studentų nuomonės apklausos rezultatus, socialinių partnerių nuomonės rezultatus, inovacijų diegimo poreikį, programos pranašumus ir trūkumus.

1.3. Dalis naujų studijų programų rengiamos neturint jų vykdymui reikiamų išteklių

Vertindami studijų programoms vykdyti reikalingus išteklius, vadovavomės nuostata, kad žmogiškieji ištekliai yra pakankami, kai: programoje nurodyta akademinio personalo kvalifikacija yra tinkama sričiai, kuriai priskiriama programa, dėstytojai yra įgiję programos apraše numatytą mokslinį laipsnį; materialiniai ištekliai yra pakankami, kai: universitete yra programoje nurodyti ištekliai, įskaitant laboratorijas, tinklo infrastruktūrą, medžiagas, įrangą bei pastatus, ar bibliotekos fondai ir informacinių technologijų panaudojimo galimybės atitinka programoje nurodytuosius. Vertinome tik studijų programų išteklių atitiktį nustatytiems reikalavimams, nevertinome programų turinio.

Audito metu atrankos būdu išanalizavus 143-is audituojamų universitetų vykdomas studijų programas, nustatyta, kad 30 proc. jų parengta ir vykdoma su trūkumais:

- ne visada pakanka turimo reikiamos kvalifikacijos pedagoginio ir mokslinio personalo studijų programoms vykdyti, kad būtų laikomasi studijų programų bendrųjų reikalavimų¹⁵ dėstytojų kvalifikacijai ir sudėčiai, nors universitetų pateiktuose ketinamų vykdyti studijų programų aprašuose tai buvo numatyta;
- nustatytas atvejis, kai universitetas, savo filiale vykdydamas tą pačią ir reikalaujančią tų pačių išteklių studijų programą kaip ir pagrindinėje buveinėje, neužtikrina tinkamo pedagoginio ir mokslinio personalo kvalifikacijos;
- nustatėme, kad ketinamos vykdyti programos ne visada parengiamos turint jas vykdyti tinkamą materialinę bazę;
- universitetai ne visada užtikrina, kad studentams būtų lengvai prieinama studijų programoms reikalinga literatūra ir kitos mokymo priemonės.

Audito metu šešios studentų atstovybės pateikė atsakymus, kurie patvirtina ekspertinio vertinimo metu nustatytus trūkumus: 83 proc. nurodė problemas, susijusias su dėstytojų kompetencija, jų trūkumu (trūksta dėstytojų, specialistų dėstyti tam tikrus modulius, netenkina dėstytojų pasirengimas paskaitoms, dėstytojai ne visada domisi mokslo naujovėmis ir pateikia seną metodinę medžiagą). 67 proc. nurodė, kad studentams trūksta reikiamos, naujos literatūros, 33 proc. skundėsi prasta infrastruktūra ir programų turiniu (dėstomi dalykai dažnai bent iš dalies dubliuojasi, studijų programos dalykuose trūksta analitiškumo, studentams nesuteikiamos specifinės žinios).

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras 2012 m. atliko 5 universitetų realiųjų išteklių vertinimą¹⁶. Švietimo ir mokslo ministerija paskelbė informaciją, kad jų dalies vertintų realiųjų

¹⁵ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymai: 2010-04-09 Nr. V-501 „Dėl laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ ir 2010-06-03 Nr. V-826 „Dėl magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

¹⁶ Realiųjų išteklių vertinimas, kurį atlieka Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, yra viena iš dviejų aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo dalių (antrąją dalį – aukštosios mokyklos veiklos vertinimą atlieka Studijų kokybės vertinimo centras).

išteklių rodikliai neatitinka nustatytų minimalių studijų sąlygų ir organizavimo kokybės reikalavimų¹⁷.

Siekiant kokybės ir atskaitingumo universitetai rengdami naujas programas, o Studijų kokybės vertinimo centras – jas vertindamas, turėtų teisės aktų nustatyta tvarka įvertinti universitetų galimybes vykdyti studijų programas.

1.4. Universitetuose studentai ir socialiniai partneriai įtraukiami į programų rengimą, tačiau dažnai jų dalyvavimas tik formalus

Studentų ir socialinių partnerių (darbdavių) dalyvavimas rengiant ir atnaujinant programas yra rezultatyvus, kai jie ne tik įtraukti į sąrašus, bet dalyvauja procese ir į jų pasiūlymus atsižvelgiama.

Šeštajame Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo forume „EQAF 2011“, kuris aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo klausimu jungia aukštąsias mokyklas, kokybės užtikrinimo agentūras ir studentus, buvo pabrėžta¹⁸, kad būtinas studentų įsitraukimas į aukštojo mokslo kokybės gerinimą. Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo procesas negali būti įgyvendintas neįtraukus į jį ir kitų suinteresuotų šalių.

Visų apklaustų universitetų atstovų, atsakingų už programų rengimą ir vykdymą, nuomone, studentų dalyvavimas programų rengimo procese yra naudingas, nes studentai gali įvertinti programos sandarą, studijų rezultatų vertinimo metodus ir studijų rezultatų pasiekiamumą pagal numatytą dalyko apimtį. Socialinių partnerių dalyvavimas taip pat naudingas, nes jie vertina įgyjamas programoje kompetencijas, praktikos efektyvumą, studentų pasirengimą prisitaikyti darbo rinkoje.

Visi universitetai nurodė, kad studentai įtraukiami į tam tikrus universitetų valdymo organus, susijusius su programų rengimu (atnaujinimu). Audito metu nustatyta, kad dalyje universitetų (40 proc.) studentai įtraukiami į studijų programų rengimo ir atnaujinimo darbo grupes, t.y. gali daryti įtaką programos sandarai, o kituose universitetuose studentai dalyvauja tik svarstant ir vertinant programas. Tik dalis universitetų (23 proc.) turi patvirtintą dokumentą, kurio pagrindu studentai turi būti įtraukti į programų kūrimo procesą.

Apie 70 proc. iš visų atsakiusiųjų studentų atstovybių teigė, kad studentai neaktyviai dalyvauja rengiant programas – atstovauja tik formaliai, nes neturi motyvacijos išreikšti savo nuomonę. Nuolatinė studentų apklausa vykdoma visuose universitetuose, tačiau nėra tinkamo

¹⁷ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos pranešimas 2012 m. [Žiūrėta 2012-07-20] Prieiga per internetą <http://www.smm.lt/naujienos/pranesimai.htm?id=4024>

¹⁸ 2011 m. lapkričio 17–19 d. Belgijoje, Antverpeno mieste vyko 6-asis Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo forumas [Žiūrėta 2012-07-20] Prieiga per internetą <http://ktu.lt/turinys/europos-aukstojo-mokslo-kokybes-uztikrinimo-forumas-%E2%80%9Eeqaf-2011%E2%80%9C>

bendradarbiavimo su studentais rengiant programas, nė viena atstovybė nepateikė pavyzdžio, kai universitetas parengė ar atnaujino programą studentų iniciatyva.

Valstybės švietimo strategijoje¹⁹ numatyta sustiprinti aukštųjų mokyklų atsakomybę už studijų kokybę, glaudų ryšį su darbo rinka, regionų ekonominę plėtrą, tačiau bendradarbiavimas su darbdaviais rengiant naujas studijų programas yra ribotas.

Mažiau nei pusė (40 proc.) audituotų universitetų yra reglamentavę darbdavių įtraukimą į programų rengimo procesą. Audituotų universitetų atstovų teigimu, darbdaviai su programų rengimu susijusiose universitetų struktūrose dalyvauja fragmentiškai ir nenuosekliai. Daugumoje universitetų (85 proc.) darbdaviai yra formaliai įtraukiami į programų rengimą arba atnaujinimą, nes universitetai pateikė tik kelis atvejus, kai jų programos buvo rengiamos (arba atnaujinamos) darbdavių iniciatyva, tačiau tai buvo pavieniai pasiūlymai dėl technologijos ir socialinių mokslų studijų sričių studijų programų, tų darbdavių, kurių veikla yra susijusi su MTEP.

Pramonininkų konfederacijos atstovų ir jai priklausančių asocijuotų narių atstovų teigimu, „ne visi darbdaviai pagal savo akademinę kompetenciją yra pajėgūs ir turi suinteresuotumo dalyvauti rengiant studijų programas, todėl universitetai turėtų daugiau bendradarbiauti su šakinėmis darbdavių atstovų organizacijomis, kurios galėtų rekomenduoti akademinės patirties turinčius darbdavius“.

Glaudesnis bendradarbiavimas tarp universitetų ir darbdavių užtikrintų studijų programų atitiktį rinkos aktualijoms, didintų programų konkurencingumą.

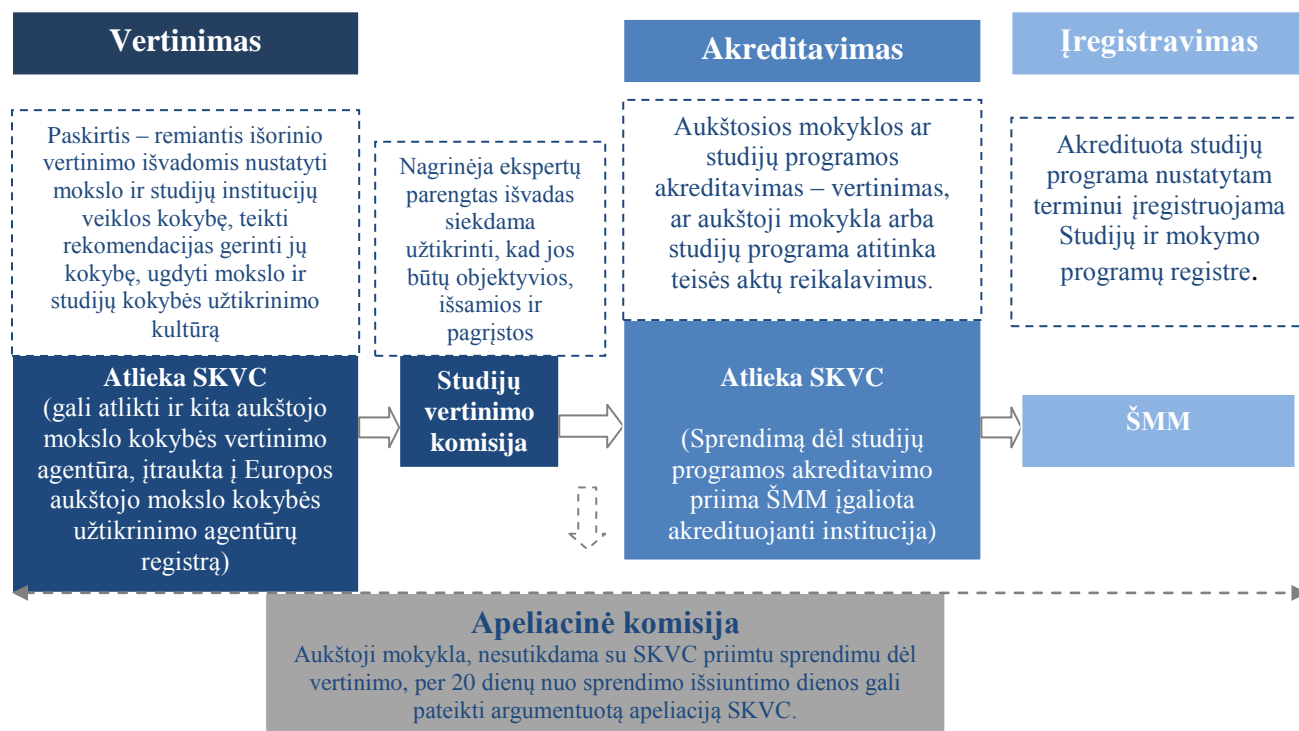
2. Ar programų vertinimo ir akreditavimo procesas organizuojamas tinkamai?

Vadovaujantis Mokslo ir studijų įstatymu, turi būti vykdomos tik akredituotos studijų programos. Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašą tvirtina²⁰ švietimo ir mokslo ministras. Išorinio vertinimo ir akreditavimo procesas pateikiamas 2 pav.

¹⁹ Lietuvos Respublikos Seimo 2003-08-04 nutarimas Nr. IX-1700 „Dėl Lietuvos švietimo plėtotės strateginių nuostatų (2003–2012 m.) patvirtinimo“, 11 p.

²⁰ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009-07-24 įsakymas Nr. ISAK-1652 „Dėl studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2011-07-29 Nr. V-1487 redakcija).

2 pav. Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo procesas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktų nuostatas

Akredituojamos ketinamos vykdyti (naujai parengtos) ir jau vykdomos programos. Ketinamos vykdyti studijų programos akredituojamos trejiems studijų metams. Vykdomos studijų programos akredituojamos šešeriems arba trejiems studijų metams²¹.

Dauguma ketinamų vykdyti programų nuo 2011 m. liepos mėn. akredituojamos be išorinio vertinimo (akredituojamos „pareikštine forma“, t. y. pateikiama išvada apie tinkamai įformintus dokumentus, bet neatliekamas esminis programos turinio vertinimas), universitetai pateikia SKVC prašymą akredituoti programą, nuroydamai pageidaujamą akreditavimo termino pradžią bei studijų metų pradžios ir pabaigos aukštojoje mokykloje datas²². Vykdomos studijų programos išorinį vertinimą sudaro aukštosios mokyklos atliktos savianalizės ataskaitos suvestinės vertinimas (aukštoji mokykla atsako už tai, kad būtų tinkamai ir laiku atlikta savianalizė ir parengta savianalizės suvestinė²³); ekspertų grupės vizitas į aukštąją mokyklą ir vertinimo išvadų paskelbimas. Išvados perduodamos svarstyti studijų vertinimo komisijai. Aukštoji mokykla, nesutikusi su SKVC vertinimo išvadomis, gali pateikti apeliaciją. Aukštajai mokyklai sutinkant su vertinimo išvadomis (arba studijų programų apeliacinei komisijai nusprendus, kad apeliacija yra nepagrįsta) SKVC priima sprendimą dėl studijų programos akreditavimo (remdamasis vertinimo

²¹ LR švietimo ir mokslo ministro 2009-07-24 įsakymas Nr. ISAK-1652 „Dėl Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 9 p.

²² Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011-11-28 įsakymas Nr. 1-01-157 „Dėl Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos patvirtinimo“, 8.1 p.

²³ Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2010-12-20 įsakymas Nr. 1-01-162 „Dėl Vykdomų studijų programų vertinimo metodikos patvirtinimo“, 17 p.

rezultatais ir išklauses Studijų vertinimo komisijos nuomone), o vertinimo išvadas turi paskelbti SKVC tinklalapyje.

2.1. Studijų kokybės vertinimo centro programų vertinimo ir akreditavimo planavimo procesas tobulintinas

Studijų programų vertinimo ir akreditavimo procesas planuojamas tinkamai ir pakankamai, kai yra patvirtintas programų vertinimo ir akreditavimo planas, kuriame numatomi reikiami ištekliai.

Iki 2010 m. studijų programų vertinimo planą, kuriame nurodytas konkretus programų skaičius, tvirtindavo švietimo ir mokslo ministras²⁴. Nuo 2010 m. įsigaliojus naujai išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkai²⁵, studijų programų vertinimo planų ministerija netvirtina.

SKVC programų vertinimo veiklos efektyvus planavimas galimas esant glaudžiam bendradarbiavimui su aukštosiomis mokyklomis. SKVC atstovų teigimu, numatyti, kiek ketinamų vykdyti studijų programų per metus vertinimui pateiks aukštosios mokyklos, yra sudėtinga. Dažniausia tai buvo preliminariai numatoma pagal praėjusių metų duomenis. Universitetai taip pat studijų programų rengimo ir atnaujinimo planų audituojamu laikotarpiu nerengė (žr. 1.2 poskyrį).

SKVC rengia ir viešai pateikia preliminarius ir nepatvirtintus vykdomų studijų programų vertinimo ir akreditavimo planus (tvarkaraščius). Vykdomų programų vertinimo ir akreditavimo planas (tvarkaraštis) rengiamas vieneriems arba dvejiems metams, nurodant savianalizės suvestinių pateikimo terminus ir vertinimo pobūdį, kurių programų vertinimą atliks Lietuvos ar tarptautinės ekspertų grupės, kaip numatyta metodikoje²⁶.

Universitetų atstovų nuomone, studijų programų akreditavimo tvarkaraštis galėtų būti racionalesnis, sudaromas ilgesniam laikotarpiui – bent trejiems metams į priekį, kad būtų galima šiek tiek anksčiau pradėti rengti programų savianalizę.

Iš viso 2009–2011 m. SKVC planavo įvertinti 645 universitetines ir kolegines studijų programas (455 vykdomas ir 190 ketinamų vykdyti), įvertino 822 programas (žr. 1 lentelę). SKVC planavo, kad visos aukštosios mokyklos audituojamu laikotarpiu parengs 190 naujų studijų programų, bet parengė 424, t. y. 2,2 karto daugiau. Tai iš dalies lėmė tai, kad dalis naujų studijų programų buvo akredituojamos neatliekant esminio programos turinio vertinimo. Taip pat universitetai stengėsi panaudoti kuo daugiau ES lėšų.

²⁴ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009-01-29 įsakymas Nr. ISAK-172 „Dėl mokslo ir studijų institucijų veiklos išorinio išsamiojo vertinimo 2009 m. plano patvirtinimo“ (2009-05-06 Nr. ISAK-941 redakcija).

²⁵ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009-07-24 įsakymas Nr. ISAK-1652 „Dėl Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2011-07-29 Nr. V-1487 redakcija), 10 p.

²⁶ Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2010-12-20 įsakymas Nr. 1-01-162 „Dėl Vykdomų studijų programų vertinimo metodikos patvirtinimo“, 29 p.

1 lentelė. Universitetinių ir koleginių studijų programų vertinimui skirtų lėšų planavimas ir panaudojimas, planuotų vertinti ir vertintų studijų programų skaičius 2009–2011 m.						
Metai	Lėšos (Lt)				Studijų programų vertinimas	
	Vykdomų programų vertinimui	Ketinamų vykdyti programų vertinimui	Vykdomų programų vertinimui	Ketinamų vykdyti programų vertinimui	Vykdomų programų vertinimas	Ketinamų vykdyti programų vertinimas
	planuota		skirta		planuota/ įvertinta, vnt.	planuota/ įvertinta, vnt.
2009 m. (VB)	940 000		157 036	66 354	182/63	60/67
2010 m. (ES)	1 951 612	30 000	1 483 320	55 425	195/205	50/117
2011 m. (ES)	554 658	80 000	678 411	96 700	78/130	80/240
Iš viso	3 446 270	110 000	2 318 767	218 479	455/398	190/424
Iš viso	3 556 270		2 537 246		645/822	

*Pastaba: planavimas vykdomas kartu universitetinėms ir koleginėms programoms

Šaltinis – Studijų kokybės vertinimo centras

Šioms programoms vertinti panaudota 2,5 mln. Lt, t. y. 69 proc. planuotos sumos. 2009 m. vertinimai finansuoti iš valstybės biudžeto lėšų. Nuo 2010 m. finansuojama ES struktūrinių fondų lėšomis, įgyvendinant projektą „Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas (AMIS)“.

SKVC atstovų teigimu, dabartinio planavimo problema ta, kad tos pačios krypties studijų programų vertinimas paskirstomas keleriems metams, todėl prarandama galimybė įvertinti vykdomų tos pačios krypties studijų programų visumą ir išvelgti esamas problemas rengiant tam tikros krypties specialistus.

Estijoje ir Latvijoje pereita prie visų vienos krypties programų vertinimo vienu etapu (žr. 5 priedą). Tai ne tik ekonomiškiau (nes nereikia organizuoti atskirų ekspertų grupių), bet ir rodo vienos aukštosios mokyklos pajėgumus vykdyti visas tos krypties studijų programas. Tokios palyginamosios analizės labai trūksta Lietuvoje.

2.2. Atliekamas ne visų akredituojamų studijų programų išorinis vertinimas

Mokslo ir studijų įstatyme numatyta, kad vienas pagrindinių SKVC uždavinių yra skatinti aukštųjų mokyklų veiklos kokybę organizuojant išorinį vertinimą ir studijų programų akreditavimą²⁷. Akreditavimo paskirtis – remiantis išorinio vertinimo išvadomis nustatyti, ar studijų programa atitinka teisės aktų reikalavimus. Vykdomos gali būti tik akredituotos studijų programos.

2009–2011 m. centras vertino 634 universitetines programas, iš jų 305 ketinamas vykdyti ir 329 vykdomas programas.

²⁷ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 17str., 1 d., 1 p.

2 lentelė. Universitetinių studijų programų akreditavimas 2009–2011 metais			
	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Iš viso atlikta vertinimų	90	239	305
Akredituotų programų skaičius	68	186	212
6 metams (arba be sąlygų)	24	82	54
3 metams (arba lygtinai):	44	104	158
vykdomos programos	16	73	72
ketinamos vykdyti	28	31	86
Neakredituotų programų skaičius:	22	53	93
iš jų ketinamų vykdyti	18	50	92

Šaltinis – Studijų kokybės vertinimo centras

ŠMM 2011 m. supaprastino studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarką²⁸. Pagal ją SKVC studijų programos akredituojamos „pakeičtine forma“, t. y. pateikiama išvada apie tinkamai įformintus dokumentus, bet neatliekamas esminis programos turinio vertinimas. Tą faktą patvirtino ir SKVC, nurodęs, „kad vertindamas ketinamas vykdyti (naujas) studijų programas tik tikrina, ar pateikti dokumentai atitinka teisės aktų formalius reikalavimus, o aukštoji mokykla pati nusistato mechanizmus, kaip ta ketinama vykdyti studijų programa bus patvirtinta institucijos viduje“. Pagal šią tvarką akredituotos 103 universitetinės programos (iki 2012 m. liepos mėn.) (45 programos buvo teiktos jau antrą kartą, 4 – trečią, 1 – ketvirtą ir 1 – penktą kartą) (žr. 6 priedą).

Pažymėtina, kad 2009–2011 m. atliekant ketinamų vykdyti studijų programų vertinimą pagal anksčiau galiojusią tvarką, per metus vidutiniškai 26 proc. programų buvo neakredituojama.

Švietimo ir mokslo ministro įsakymo²⁹ 17 p. nuostata, kad „ketinama vykdyti studijų programa akredituojama be išorinio vertinimo (išskyrus tam tikrus atvejus)“, prieštarauja Mokslo ir studijų įstatymo nuostatai, kad „akreditavimo paskirtis – remiantis išorinio vertinimo išvadomis nustatyti, ar studijų programa ir (arba) naujai įsteigta aukštoji mokykla atitinka teisės aktų reikalavimus“, todėl yra rizika, kad ketinamos vykdyti/naujos studijų programos nebus kokybiškos. Atsižvelgiant į tai, reikėtų keisti ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos nuostatas, ir ŠMM turėtų inicijuoti teisės aktų nuostatų suderinamumą.

SKVC 2009–2011 m. akreditavo 466 studijų programas, iš jų 161, arba 35 proc., vykdomų studijų programų akredituotos trejiems metams, t. y. su tam tikrais ekspertų nustatytais trūkumais. Pažymėtina, kad tokių programų audituojamu laikotarpiu pastebimai daugėjo (2009 m. 24 proc. nuo visų akredituotų programų skaičiaus, 2011 m. – 34 proc.).

Pagal galiojančią Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarką universitetai gali, nepašalinę programos trūkumų, ją vėl teikti SKVC akreditavimui ir vėl ją vykdyti trejus metus.

²⁸ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009-07-24 įsakymas Nr. ISAK-1652 „Dėl studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2011-07-29 Nr. V-1487 redakcija).

²⁹ Ten pat.

Audito metu nustatyta, kad universitetai vykdo studijų programas, kurios buvo akredituotos trejiems metams, nepašalinę ekspertų nustatytų trūkumų.

Studijų kokybė turi būti užtikrinama pirmiausia pačios aukštosios mokyklos pastangomis, sukuriant efektyvią studijų kokybės užtikrinimo sistemą. Audituojamu laikotarpiu universitetai ne visada užtikrino, kad SKVC studijų programos būtų teikiamos tik kokybiškai parengtos.

Išorinio įvertinimo paskirtis – remiantis išorinio vertinimo išvadomis nustatyti mokslo ir studijų institucijų veiklos kokybę, teikti rekomendacijas gerinti jų kokybę, ugdyti mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo kultūrą³⁰. Esant dabartiniam teisiniam reglamentavimui, kai nėra nurodyta, kiek kartų galima teikti tą pačią studijų programą akreditavimui, sudaromos sąlygos universitetams tas pačias programas teikti vertinti neribotai. 2010 m. vertinimui 21 nauja studijų programa buvo teikta daugiau nei vieną kartą, 2011 m. tokių programų buvo 51. Pakartotiniam ketinamų vykdyti studijų programų vertinimui 2009–2011 m. skirta apie 28 tūkst. Lt.

Siekiant studijų programų kokybės geresnio užtikrinimo universitetuose ir efektyvesnio SKVC išteklių naudojimo, tos pačios programos pakartotinio teikimo vertinimui skaičius galėtų būti ribotas.

SKVC turėtų inicijuoti teisės aktų, susijusių su studijų programų vertinimu ir akreditavimu, tobulinimą, kad būtų sudarytos geresnės prielaidos kokybiškam studijų programų rengimui ir vykdymui bei Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės nuostatų įgyvendinimui.

2.3. Neužtikrinamas socialinių partnerių įtraukimas į visas studijų programų vertinimo ekspertų grupes, Lietuvos ekspertai vertina ne vien specifines programas, kurių negalėtų vertinti užsienio ekspertai

Studijų programų išorinio vertinimo ekspertai atrenkami vadovaujantis 2011 m. SKVC direktoriaus patvirtintu ekspertų atrankos aprašu³¹. Jame numatyta, kad vykdomas studijų programas vertinančioje ekspertų grupėje turėtų būti bent vienas studentas, taip pat asmuo iš veiklos pasaulio³². 2011 m. studijų programų vertinimus atliko 26 ekspertų grupės, į 14 iš jų buvo įtraukti studentai ir į 6 – socialiniai partneriai (darbdaviai). SKVC teigimu, nuo 2012 m. studentai įtraukiami į visas ekspertų grupes, kurios vertina vykdomas studijų programas.

Ketinamų vykdyti (naujų) programų vertinimą 2009–2010 m. vykdė tik Lietuvos ekspertų grupės, o vykdomų programų vertinimą 2009–2011 m. atliko tarptautinės ir Lietuvos ekspertų grupės. 2009–2011 m. Lietuvos ekspertai iš viso vertino 35 vykdomas programas, t. y. apie 11 proc. visų

³⁰ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 40 str. 3 d.

³¹ Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011-11-11 įsakymas Nr. 1-01-151 „Dėl Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2007 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. 1-55 „Dėl ekspertų atrankos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

³² Ten pat, 18, 19 p.

vertintų vykdomų programų. Ekspertų atrankos apraše nenumatyta, kada pasitelkiami Lietuvos, o kada tarptautiniai ekspertai. SKVC atstovų teigimu, Lietuvos ekspertai pasirenkami tada, kai vertinama labai specifinė lietuviška studijų programa ir kai vertinamoje studijų kryptyje vertinama tik viena ar kelios studijų programos. Lietuvos ekspertai įtraukiami į tarptautines grupes, siekiant atstovauti Lietuvos studentų ir Lietuvos darbdavių interesams ir geriau suprasti nacionalinę akademinę aplinką.

Universitetai nurodė, kad pasitaiko atvejų, kai Lietuvos ekspertai studijų programas vertina subjektyviai ir tendencingai, iš dalies ir dėl to, kad tarp universitetų vyksta konkurencija dėl būsimų studentų pritraukimo ir pan. Universitetai teigiamai vertina, kai SKVC studijų programų vertinimui kviečia tarptautiniu mastu pripažintus savo srities ekspertus ir užsienio.

Ekspertų atrankos apraše SKVC turėtų numatyti, kokiais atvejais studijų programas vertina Lietuvos ekspertai, ir šios nuostatos laikytis.

3. Ar viešai skelbiama informacija apie studijų programas, jų rengimą, atnaujinimą ir vertinimą yra pakankama?

Aukštoji mokykla turi nuolat interneto tinklalapyje ir kitais būdais viešai skelbti³³: tikslią kiekybinę ir kokybinę informaciją apie studijų programas; suteikiamas aukštojo mokslo kvalifikacijas; mokslo (meno) veiklą; įsivertinimo rezultatus; studentų, absolventų ir kitų suinteresuotų šalių nuomonę apie studijų kokybę; pripažintų institucijų atliktus aukštosios mokyklos veiklos vertinimus, absolventų karjeros rodiklius. Ši informacija turėtų būti tiksli, objektyvi ir lengvai prieinama³⁴.

Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos apraše³⁵ numatyta, kad įgaliota akredituojanti institucija visus savo sprendimus skelbia viešai ir tiesiogiai informuoja apie juos suinteresuotus subjektus. Vertinimo išvados aukštajai mokyklai privalo būti pateiktos lietuvių kalba, kaip numatyta Valstybinės kalbos įstatyme³⁶.

3.1. Universitetai neskelbia informacijos kaip numatyta teisės aktuose

Vertindami informacijos apie programas viešą pateikimą, vadovavomės nuostata, kad pateikiama informacija visoms suinteresuotoms šalims (mokiniams, jų tėvams, studentams,

³³ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 41 str. 2 d.

³⁴ Studijų ir kokybės vertinimo centro 2006 m. sudarytos Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos, 34 p. [Žiūrėta 2012 07 09] Prieiga per internetą http://www.skvc.lt/files/leidiniai/SKVC_knyga.pdf.

³⁵ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009-07-24 įsakymas Nr. ISAK-1652 „Dėl Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, (2011-07-29 Nr. V-1487 redakcija), 16 p.

³⁶ Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas, 1995-01-31 Nr. I-779, 4 str.

darbdaviams ir kt.) yra išsami, kai aiškiai aprašomos studijų programos ir reikalavimai kvalifikacijai, nurodomi ištekliai ir personalo kvalifikacija, priėmimo ir mokesčio už mokslą procedūros, informacija apie vidinės kokybės užtikrinimo sistemą ir savianalizės rezultatus, pateiktos išorinių vertintojų ataskaitos, informacija apie studentų nuomonę dėl vykdomų studijų.

Nustatyta, kad nė vienas iš trylikos audituotų valstybinių universitetų, kuriuose studijuoja 94 proc. visų universitetuose studijuojančių studentų³⁷, neskelbia tokios apimties informacijos, kokios reikalauja teisės aktai³⁸ ir SKVC parengta medžiaga³⁹.

Auditorių nuomone, labai svarbu, kad universitetų viešai skelbiami veiklos kokybės rodikliai būtų palyginami. Ne visos aukštosios mokyklos skelbia informaciją apie absolventų karjeros rodiklius. Šios informacijos viešai neskelbia 77 proc. audituotų universitetų. Nustatyta, kad tik vienas universitetas viešai skelbia absolventų apklausos dėl įsidarbinimo pagal studijų programas rezultatus.

Vykdomų studijų programų savianalizių suvestinių (kurios būtinos teikiant programą išoriniam vertinimui) savo tinklalapiuose neskelbia nė vienas iš audituotų universitetų, o studijų programų išorinio vertinimo išsamių išvadų neskelbia 70 proc. audituotų universitetų. Veiklos savianalizių suvestinių neskelbia 77 proc. audituotų universitetų. Ne visi universitetai skelbia informaciją apie studentų, absolventų ir kitų suinteresuotų šalių nuomonę apie studijų kokybę. Studentų apklausų apie studijų kokybę viešai neskelbia 38 proc. audituotų universitetų. Todėl nesudaromos galimybės abiturientams ir kitiems suinteresuotiems asmenims objektyviai įvertinti studijų programų kokybę ir palyginti panašias studijų programas skirtinguose universitetuose.

Visą minėtą informaciją suinteresuotos šalys galėtų gauti, jei universitetų įsivertinimo rezultatai ir kita informacija būtų skelbiama viešai.

Socialinių partnerių nuomone, viešai prieinama aukštųjų (universitetinių) mokyklų teikiama informacija apie studijų programas yra nepakankama. Pasigendama informacijos apie naujas studijų programas, išsamių jų aprašų, jų palyginimo su vykdomomis programomis.

Tai, kad yra poreikis skelbti išsamesnę informaciją apie studijų programas, paskelbė⁴⁰ ir Lietuvos studentų atstovybių sąjungos atstovai.

Universitetams pateikiant visą nustatytą informaciją būtų atskleistas jų gebėjimas vertinti savo veiklą ir veiklos tobulinimo galimybes, pristatytas universitetų žmogiškųjų ir materialiuųjų išteklių (infrastruktūros) valdymas, veikiančių vidinio studijų kokybės užtikrinimo sistemų

³⁷ Lietuvos statistikos departamento 2009–2012 m. duomenys [Žiūrėta 2012-07-09] Prieiga per internetą <http://db1.stat.gov.lt/statbank/selectvarval/saveselections.asp?MainTable=M3110701&PLanguage=0&TableStyle=&Buttons=&PXSID=3848&IQY=&TC=&ST=ST&rvar0=&rvar1=&rvar2=&rvar3=&rvar4=&rvar5=&rvar6=&rvar7=&rvar8=&rvar9=&rvar10=&rvar11=&rvar12=&rvar13=&rvar14=>, http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/apzvalgosskaiciai_Studijos%202010.pdf.

³⁸ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009-04-30 Nr. XI-242, 41 str. 2 d.

³⁹ Studijų ir kokybės vertinimo centro 2006 m. sudarytos „Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos“ 34 p. [Žiūrėta 2012 07 09] Prieiga per internetą http://www.skvc.lt/files/leidiniai/SKVC_knyga.pdf.

⁴⁰ Pranešimas „Studentų požiūris į studijų kokybės užtikrinimą“. [Žiūrėta 2012 06 24] Prieiga per internetą http://www.su.lt/bylos/paveiksleliai/tarnybos/stud_sk/bylos/kokyb/mokym_10.01.14/studentu%20poziuris%20i%20studiju%20kokybes%20uztikrinima.pdf.

veiksmingumas, studijų programų stiprybių ar silpnybių analizė, programų dėstytojų kompetentingumas. Informuojant apie absolventų įdarbinimo galimybes ir rezultatus būtų galima įvertinti kiekvienos studijų programos absolventų paklausą darbo rinkoje ir padėti apsispręsti, renkantis kur ir kokią programą studijuoti.

3.2. Studijų kokybės vertinimo centras ne visą informaciją apie aukštųjų mokyklų veiklos ir studijų programų atliktų vertinimų išvadas skelbia valstybine kalba

Atlikę studijų programų vertinimą pagal studijų kryptis, ekspertai pateikia SKVC apibendrintas studijų kryptių vertinimo apžvalgas. Jose apibendrinami konkrečiai studijų kryptčiai būdingi teigiami ar neigiami aspektai, aptariamos konkrečios problemos ir pateikiamos rekomendacijos, kaip problemas spręsti institucijos ar aukštojo mokslo politiką formuojančių institucijų lygmeniu. Audito metu nustatyta, kad pateiktų rekomendacijų stebėseną nevykdoma, todėl sudaromos prielaidos vykdyti programas neištaisant nustatytų trūkumų. Pastebėtina, kad užsienio ekspertai, atlikę SKVC išorinį vertinimą, rekomendavo, kad turėtų būti numatyta tolimesnė veikla, kad rekomendacijos būtų įgyvendintos tinkamai ir numatyta reikalinga veiksmų seka joms įgyvendinti⁴¹.

Pažymėtina, kad SKVC interneto svetainėje neskelbiamos ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo išvados (kai toks vertinimas buvo atliekamas), tik galutinis rezultatas (akredituoti / neakredituoti). Dauguma (apie 90 proc.) išvadų, kurias rengia tarptautiniai ekspertai, pateikiamos anglų kalba.

SKVC atstovų teigimu, 2011 metais, panaudojus projekto „Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas“ lėšas, į lietuvių kalbą buvo verčiamos studijų programų vertinimo išvadų santraukos. Universitetų atstovai turėjo daug priekaištų dėl atliktų vertimų kokybės.

SKVC planuodamas studijų programų vertinimą ir akreditavimą turėtų numatyti papildomus išteklius, reikalingus programų vertinimo išvadų vertimui, ir užtikrinti, kad vertimas būtų kokybiškas.

5-ojo audito departamento direktorė

Rasa Gabrilavičienė

Vyriausiasis valstybinis auditorius

Jonas Izokaitis

⁴¹ ENQA ekspertų grupės išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados, 23 psl.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Kaip organizuojamas studijų
programų rengimas ir vertinimas“
1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito objektas – universitetinių studijų programų rengimas ir vertinimas.

Audito subjektai – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Studijų kokybės vertinimo centras, Lietuvos kūno kultūros, Vilniaus dailės ir Lietuvos muzikos ir teatro akademijos, Lietuvos sveikatos mokslų, Aleksandro Stulginskio, Šiaulių, Kauno technologijos, Klaipėdos, Vilniaus Gedimino technikos, Lietuvos edukologijos, Vilniaus, Vytauto Didžiojo, Mykolo Romerio universitetai.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija pasirinkta, nes formuoja valstybės politiką aukštojo mokslo studijų ir kvalifikacijų sistemos srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, tvirtina bendruosius ir specialiuosius reikalavimus (studijų krypties, kryptių grupės arba studijų srities aprašus) pirmosios pakopos, vientisųjų studijų ir magistrantūros studijų programoms; Studijų kokybės vertinimo centras aukštųjų mokyklų teikimu vertina studijų programas, ŠMM įgaliojimu akredituoja Lietuvos Respublikos aukštųjų mokyklų studijų programas, atlieka Lietuvos Respublikos aukštųjų mokyklų išorinį veiklos vertinimą; valstybinės aukštosios universitetinės mokyklos (Lietuvos kūno kultūros, Vilniaus dailės ir Lietuvos muzikos ir teatro akademijos, Lietuvos sveikatos mokslų, Aleksandro Stulginskio, Šiaulių, Kauno technologijos, Klaipėdos, Vilniaus Gedimino technikos, Lietuvos edukologijos, Vilniaus, Vytauto Didžiojo, Mykolo Romerio universitetai) rengia ir tvirtina teisės aktų reikalavimus atitinkančias studijų programas, organizuoja ir vykdo studijas.

Generolo Jono Žemaičio Karo akademijoje auditas nebuvo atliekamas, nes 2009–2011 m. ši įstaiga naujų programų nerengė.

Audito tikslas – įvertinti, ar universitetų studijų programų rengimo, vertinimo ir akreditavimo procesas organizuojamas tinkamai.

Vertinimo kriterijai:

- Universitetų, turinčių patvirtintas studijų programų atnaujinimo ir rengimo patvirtintus planus, dalis.
- Parengtų ir atnaujintų programų, kurias rengiant dalyvavo studentai ir socialiniai partneriai ir jų siūlymu buvo atlikti esminiai/reikšmingi studijų programos papildymai/pakeitimai, skaičiaus santykis su visomis parengtomis programomis.

- Naujų studijų programų, kurios buvo parengtos darbdavių iniciatyva, skaičiaus santykis su visomis parengtomis programomis.
- Universitetų, kurie turi patvirtinę programų rengimo ir atnaujinimo aprašus, tvarkos aprašus ar kitus dokumentus, dalis.
- Programų, kurioms nebuvo nustatyta trūkumų ir visų teiktų programų santykis.
- Programų vertinimo ir akreditavimo ŠMM patvirtinto metinio plano buvimas.
- Programų, kurios buvo įvertintos numatytais terminais dalis.
- Programų rengėjų, dalyvavusių mokymuose, ir visų rengėjų skaičiaus santykis.
- tarptautinių ekspertų vertintų programų ir visų įvertintų programų skaičiaus santykis.

Duomenis rinkome ir vertinome taikydami skaičiavimo, patikrinimo, analitines procedūras ir apklausos (pokalbių), palyginamosios rodiklių analizės metodus.

Siekiant išsiaiškinti, kaip rengiamos ir vertinamos studijų programos, audito procedūros buvo atliktos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijoje, Studijų kokybės vertinimo centre ir 13-oje subjektų (universitetuose ir akademijose). Taip pat buvo išsiųstas klausimynas 13 universitetų, jų studentų atstovybėms, susitikta su darbdavių konfederacijos ir 6 universitetų atstovais. Audito metu nagrinėta užsienio šalių patirtis.

Audituojamas 2009–2011 m. laikotarpis. Analizuojant tendencijas ir pokyčius buvo naudojami ir 2012 m. duomenys.

Audito metu duomenys buvo renkami nagrinėjant pagrindinius teisės aktus ir kitus dokumentus, reglamentuojančius studijų rengimo, vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašus.

Atlikdami šį auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Valstybinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Kaip organizuojamas studijų
 programų rengimas ir vertinimas“
 2 priedas

Valstybiniai ir nevalstybiniai universitetai

	Valstybiniai universitetai	Nevalstybiniai universitetai
1.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Balstogės universiteto filialas „Ekonomikos-informatikos fakultetas“
2.	Vytauto Didžiojo universitetas	Europos humanitarinis universitetas
3.	Kauno technologijos universitetas	ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas
4.	Klaipėdos universitetas	Kazimiero Simonavičiaus universitetas
5.	Lietuvos edukologijos universitetas	LCC Tarptautinis universitetas
6.	Lietuvos kūno kultūros akademija	Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarija
7.	Lietuvos muzikos ir teatro akademija	Verslo ir vadybos akademija
8.	Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykla
9.	Mykolo Romerio universitetas	Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarija
10.	Šiaulių universitetas	
11.	Vilniaus dailės akademija	
12.	Vilniaus Gedimino technikos universitetas	
13.	Vilniaus universitetas	
14.	Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija*	

* Generolo Jono Žemaičio Karo akademijoje auditas nebuvo atliekamas, nes 2009–2011 m. ši įstaiga naujų programų nerengė.

Šaltinis – Švietimo ir mokslo ministerija

Valstybinio audito ataskaitos
 „Kaip organizuojamas studijų
 programų rengimas ir vertinimas“
 3 priedas

Studijų programoms rengti ir atnaujinti skiriamos lėšos

Aukštoji mokykla	Aukštosios mokyklos lėšos	ES lėšos	Iš viso skirta lėšų
KTU	45,7	12133,9	12179,6
LSMU	157,2	5105,1	5262,3
VDA	0	3906,7	3906,7
ASU	53,7	4089,9	4143,6
KU	51,5	4141,8	4193,3
ŠU	31,3	1980,8	2012,1
LEU	0	1607,8	1607,8
MRU	233,6	5006,6	5240,2
VDU	311,9	9163,5	9475,4
VG TU	262,8	12355,2	12618
VU	254,4	24110,2	24364,6
Iš viso (tūkst. Lt):	1402,1	83601,5	85003,6

Šaltinis – Švietimo ir mokslo ministerija

Valstybinio audito ataskaitos
 „Kaip organizuojamas studijų
 programų rengimas ir vertinimas“
 4 priedas

Universitetuose diegiamos kokybės vadybos sistemos

	Projekto informacija		Vykdytojo informacija	Sutarties įsigaliojimo data
1.	Pavadinimas	Būsena	Pavadinimas	
2.	Vidinės studijų kokybės vadybos sistemos tobulinimas Kauno technologijos universitete	Įgyvendinama sutartis	Kauno technologijos universitetas	2011.01.20
3.	UNI-Q-MAS (<i>UNI</i> iversity <i>Q</i> uality <i>M</i> anagement System) – Šiaulių universiteto vidinės studijų kokybės vadybos sistemos sukūrimas ir įdiegimas	Įgyvendinama sutartis	Šiaulių universitetas	2011.03.07
4.	Vytauto Didžiojo universiteto studijų sistemos efektyvumo didinimas	Įgyvendinama sutartis	Vytauto Didžiojo universitetas	2012.01.25
5.	Vilniaus universiteto vidinės studijų kokybės vadybos sistemos kūrimas ir įgyvendinimas	Įgyvendinama sutartis	Vilniaus universitetas	2011.07.12
6.	Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (LMTA) vidinės studijų kokybės vadybos sistemos kūrimas ir įgyvendinimas	Įgyvendinama sutartis	Lietuvos muzikos ir teatro akademija	2011.08.30
7.	Kokybės vadybos sistemos sukūrimas ir įdiegimas Klaipėdos universitete	Įgyvendinama sutartis	Klaipėdos universitetas	2012.01.03
8.	Vilniaus Gedimino technikos universiteto vidinės studijų kokybės vadybos sistemos diegimas	Įgyvendinama sutartis	Vilniaus Gedimino technikos universitetas	2012.02.01

Valstybinio audito ataskaitos
 „Kaip organizuojamas studijų
 programų rengimas ir vertinimas“
 5 priedas

**Užsienio šalių ir Europos kokybės užtikrinimo agentūrų tinklo narių
 pagrindinės funkcijos ir vertinimo objektai**

Austrija	Kokybės sistemų vertinimas, vykdomų studijų programų vertinimas, mokslo ir akademinė padalinių vertinimas, taikomųjų mokslų aukštųjų mokyklų studijų programų vertinimas ir akreditavimas, taikomųjų mokslų aukštųjų mokyklų vertinimas ir akreditavimas.
Suomija	Kokybės sistemų auditas, naujai steigiamų Taikomųjų mokslų aukštųjų mokyklų vertinimas ir akreditavimas, vykdomų studijų programų ir teminiai vertinimai.
Lenkija	Naujų studijų programų vertinimas, vykdomų studijų programų vertinimas, teisės pradėti vykdyti studijas naujoje kryptyje vertinimas, paraiškų steigti naują aukštąją mokyklą vertinimas.
Jungtinė Karalystė	Aukštųjų mokyklų kokybės sistemų auditas.
Estija	Aukštųjų mokyklų vertinimas ir akreditavimas, vykdomų studijų programų vertinimas ir akreditavimas (nuo 2011 m. rudens pereina prie studijų programų grupių vertinimo).

Šaltinis – Studijų kokybės vertinimo centras

Valstybinio audito ataskaitos
„Kaip organizuojamas studijų
programų rengimas ir vertinimas“
6 priedas

**Nuo 2011 m. spalio mėn. akredituotos ketinamos vykdyti studijų
programos**

Eil. Nr.	Universitetas	Programos pavadinimas (skliaustuose nurodoma iš kelinto karto programa akredituota)	Akreditavimo įsakymo Nr.
1.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Maisto žaliavų kokybė ir sauga (2)	2012-01-20 Nr. SV6-3
2.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Augalinių maisto žaliavų kokybė ir sauga (2)	2012-01-20 Nr. SV6-3
3.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Bendroji agroinžinerija (2)	2012-04-04 Nr. SV6-16
4.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Augalų biologija ir selekcija (2)	
5.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Transporto inžinerija (2)	
6.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Nekilnojamojo turto kadastras (2)	
7.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Logistika ir prekyba (2)	
8.	Europos humanitarinis universitetas	Kultūros studijos (2)	2012-01-10 Nr. SV6-2
9.	Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija	Modernių gynybos technologijų vadyba (2)	2012-04-19 Nr. SV6-17
10.	Kauno technologijos universitetas	Tarptautinis paslaugų verslas (2)	2011-11-18 Nr. 1-01-153
11.	Kauno technologijos universitetas	Elektroninio mokymosi technologijos (2)	2012-01-10 Nr. SV6-2
12.	Kauno technologijos universitetas	Transporto elektronika (2)	2012-03-06 Nr. SV6-9
13.	Kauno technologijos universitetas	Europos studijos (2)	2012-03-06 Nr. SV6-9
14.	Klaipėdos universitetas	Anglų ir vokiečių/prancūzų kalbos (2)	2011-12-22 Nr. 1-01-170
15.	Klaipėdos universitetas	Medijos ir komunikacija (2)	2012-05-09 Nr. SV6-19
16.	Klaipėdos universitetas	Jūrų transporto energetikos inžinerija (2)	2012-05-09 Nr. SV6-19
17.	Lietuvos edukologijos universitetas	Specialioji pedagogika (2)	2012-01-20 Nr. SV6-3
18.	Lietuvos edukologijos universitetas	Socialinė pedagogika ir etika (2)	
19.	Lietuvos edukologijos universitetas	Etika ir sveikatos ugdymas (2)	
20.	Lietuvos edukologijos universitetas	Rusų filologijos pedagogika ir tarpkultūrinė komunikacija (2)	
21.	Lietuvos edukologijos universitetas	Teatro meno pedagogika (2)	
22.	Mykolo Romerio universitetas	Finansų informatika (2)	2011-12-22 Nr. 1-01-170
23.	Mykolo Romerio universitetas	Anglų ir rusų filologija ir verslo komunikacija (2)	2012-04-19 Nr. SV6-17
24.	Mykolo Romerio universitetas	Internetinis valdymas ir komunikacija (2)	2012-04-25 Nr. SV6-18
25.	Mykolo Romerio universitetas	Teritorijų ir aplinkosaugos planavimas (2)	2012-04-25 Nr. SV6-18
26.	Mykolo Romerio universitetas	Edukacinių technologijų valdymas (2)	2012-05-09 Nr. SV6-19
27.	Mykolo Romerio universitetas	Socialinės inovacijos (2)	2012-05-09 Nr. SV6-19
28.	Mykolo Romerio universitetas	Taikomoji filosofija (2)	2012-05-09 Nr. SV6-19
29.	Mykolo Romerio universitetas	Sveikatos ugdymas (2)	2012-05-09 Nr. SV6-19
30.	Mykolo Romerio universitetas	Teisė ir išteisinis procesas (2)	2012-05-09 Nr. SV6-19
31.	Šiaulių universitetas	Viešasis valdymas (2)	2012-03-06 Nr. SV6-9
32.	Šiaulių universitetas	Finansų valdymas (2)	2012-04-25 Nr. SV6-18
33.	Šiaulių universitetas	Finansų ir investicijų ekonomika (2)	2012-04-25 Nr. SV6-18
34.	Verslo ir vadybos akademija	Organizacijos valdymas ir psichologija	

		organizacijoje (2)	
35.	Vilniaus dailės akademija	Kultūros vadyba ir kultūros politika (2)	2012-04-04 Nr. SV6-16
36.	Vilniaus universitetas	Kūrybos komunikacija (2)	2011-12-22 Nr. 1-01-170
37.	Vilniaus universitetas	Skandinavistika (BA) (2)	2011-12-22 Nr. 1-01-170
38.	Vilniaus universitetas	Skandinavistika (MA) (2)	2012-01-10 Nr. SV6-2
39.	Vilniaus universitetas	Istorija (2)	2012-04-04 Nr. SV6-16
40.	Vilniaus universitetas	Kultūros istorija ir antropologija (2)	2012-04-04 Nr. SV6-16
41.	Vilniaus universitetas	Skandinavistika ir Europos studijos (2)	2012-04-04 Nr. SV6-16
42.	Vilniaus universitetas	Baudžiamoji justicija (2)	
43.	Vilniaus universitetas	Audiovizualinis vertimas (2)	
44.	Vytauto Didžiojo universitetas	Tarptautinės politikos ir vystymo studijos (2)	2012-03-20 Nr. SV6-11
45.	Vytauto Didžiojo universitetas	Elektroninio mokymosi technologijos (2)	2012-01-10 Nr. SV6-2
46.	Mykolo Romerio universitetas	Verslo sistemų ekonomika (3)	2012-01-10 Nr. SV6-2
47.	Mykolo Romerio universitetas	Logistikos vadyba (3)	
48.	Mykolo Romerio universitetas	Viešųjų ryšių vadyba (3)	
49.	Europos humanitarinis universitetas	Istorijos ir kultūros paveldas (3)	2012-01-10 Nr. SV6-2
50.	Mykolo Romerio universitetas	Finansų apskaita (4)	2011-12-22 Nr. 1-01-170
51.	Mykolo Romerio universitetas	Verslo informatika (5)	2012-01-20 Nr. SV6-3
52.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Kaimo plėtros vadyba	2012-02-01 Nr. SV6-4
53.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Miestų ir rekreacinė miškininkystė	
54.	Aleksandro Stulginskio universitetas	Laukinių gyvūnų išteklių ir jų valdymas	
55.	Europos humanitarinis universitetas	Sociologija	2012-01-10 Nr. SV6-2
56.	Europos humanitarinis universitetas	Egzistencinė psichologija	2012-03-20 Nr. SV6-11
57.	Europos humanitarinis universitetas	Kultūros paveldas	2012-04-19 Nr. SV6-17
58.	Europos humanitarinis universitetas	Vizualinis dizainas ir medijos	
59.	Kauno technologijos universitetas	Ergonomika	2012-02-14 Nr. SV6-7
60.	Kauno technologijos universitetas	Miestų ir regionų vystymas	2012-02-14 Nr. SV6-7
61.	Kauno technologijos universitetas	Viešoji politika	2012-02-14 Nr. SV6-7
62.	Kauno technologijos universitetas	Socialinė politika	2012-02-14 Nr. SV6-7
63.	Kauno technologijos universitetas	Elektros energetikos sistemos	2012-02-14 Nr. SV6-7
64.	Kauno technologijos universitetas	Viešoji politika	2012-03-06 Nr. SV6-9
65.	Kauno technologijos universitetas	Tarptautinė ekonomika ir prekyba	2012-04-04 Nr. SV6-16
66.	Kazimiero Simonavičiaus universitetas	Tarptautinė verslo teisė	
67.	Klaipėdos universitetas	Verslo ekonomika	2012-02-14 Nr. SV6-7
68.	Klaipėdos universitetas	Kultūros ir medijų filosofija	2012-04-04 Nr. SV6-16
69.	Klaipėdos universitetas	Statinių ir parkų restauravimas	
70.	Lietuvos edukologijos universitetas	Lyginamoji lietuvių filologija	2012-05-09 Nr. SV6-19
71.	Lietuvos edukologijos universitetas	Vizualieji menai	
72.	Lietuvos edukologijos universitetas	Muzikos edukacinės technologijos	
73.	Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	Sveikatos psichologija	2012-04-04 Nr. SV6-16
74.	Mykolo Romerio universitetas	Sociokultūrinė edukacija	2012-03-20 Nr. SV6-11
75.	Mykolo Romerio universitetas	Napaprastųjų situacijų valdymas	2012-03-20 Nr. SV6-11
76.	Mykolo Romerio universitetas	Sociologija	2012-03-20 Nr. SV6-11
77.	Mykolo Romerio universitetas	Socialinė pedagogika	2012-04-04 Nr. SV6-16
78.	Mykolo Romerio universitetas	Pedagogika	2012-04-04 Nr. SV6-16
79.	Mykolo Romerio universitetas	Vertimas ir redagavimas	2012-04-19 Nr. SV6-17
80.	Mykolo Romerio universitetas	Švietimo politika ir vadyba	2012-04-19 Nr. SV6-17
81.	Mykolo Romerio universitetas	Viešoji istorija	

82.	Šiaulių universitetas	Finansų matematika	2012-04-04 Nr. SV6-16
83.	Šiaulių universitetas	Gamtinių sistemų valdymas	2012-04-25 Nr. SV6-18
84.	Šiaulių universitetas	Istorija ir politika	2012-04-25 Nr. SV6-18
85.	Vilniaus dailės akademija	Pedagoginės studijos	
86.	Vilniaus Gedimino technikos universitetas	Darnus nekilnojamojo turto valdymas	2011-10-17 Nr. 1-01-133
87.	Vilniaus Gedimino technikos universitetas	Aplinkos apsaugos inžinerija	2012-01-10 Nr. SV6-2
88.	Vilniaus Gedimino technikos universitetas	Inžinerinė ekonomika ir vadyba	2012-04-04 Nr. SV6-16
89.	Vilniaus Gedimino technikos universitetas	Verslo vadyba	
90.	Vilniaus universitetas	Archeologija	2012-02-01 Nr. SV6-4
91.	Vilniaus universitetas	Verslo procesų valdymas	2012-05-09 Nr. SV6-19
92.	Vilniaus universitetas	Analitinė žurnalistika	
93.	Vilniaus universitetas	Viešosios politikos analizė	
94.	Vilniaus universitetas	Meno vadyba	
95.	Vilniaus universitetas	Socialinė politika	
96.	Vilniaus universitetas	Politika ir medijos	
97.	Vilniaus universitetas	Vertimas	
98.	Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykla	Tarptautinė rinkodara ir verslo kalba	
99.	Vytauto Didžiojo universitetas	Rytų Azijos šalių kultūros ir kalbos	2012-03-06 Nr. SV6-9
100.	Vytauto Didžiojo universitetas	Vaidyba	2012-03-20 Nr. SV6-11
101.	Vytauto Didžiojo universitetas	Italistika ir romanų kalbos	2012-03-20 Nr. SV6-11
102.	Vytauto Didžiojo universitetas	Bendruomenės vystymas	2012-04-19 Nr. SV6-17
103.	Vytauto Didžiojo universitetas	Tarptautinė ekonomika	

Šaltinis – Studijų kokybės vertinimo centras

Valstybinio audito ataskaitos
 „Kaip organizuojamas studijų
 programų rengimas ir vertinimas“
 7 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Siekiant teisinio aiškumo ir suprantamumo, suderinti nuostatas teisės aktų, reglamentuojančių studijų programų vertinimą ir akreditavimą	Švietimo ir mokslo ministerijai	Pakoreguoti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. liepos 24 d. įsakymą Nr. ISAK-1652 „Dėl Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 96-4083; 2011 Nr. 16-782)	2012-10-30
2.	Sukurti teises prielaidas SKVC vykdyti pateiktų universitetams rekomendacijų dėl studijų programų kokybės tobulinimo įgyvendinimo stebėseną ir informuoti visuomenę	Švietimo ir mokslo ministerijai	Parengti ir teisės aktų nustatyta tvarka pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei nutarimo „Dėl Valstybinės aukštųjų mokyklų veiklos priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektą.	2012-10-30
3.	Siekiant užtikrinti studijų programų kokybę, inicijuoti teisės aktų, reglamentuojančių studijų programų vertinimą ir akreditavimą, suderinamumą	Studijų kokybės vertinimo centrai	Teikti siūlymus atsakingoms institucijoms dėl teisės aktų, reglamentuojančių ketinamų vykdyti studijų programų išorinį vertinimą ir akreditavimą, tobulinimo.	2012-12-17
4.	Organizuojant studijų programų vertintojų darbą užtikrinti socialinių partnerių (darbdavių) aktyvesnį dalyvavimą ekspertų grupėse	Studijų kokybės vertinimo centrai	Kreiptis į šakines organizacijas, verslo asocijuotas struktūras dėl ekspertų nominavimo į studijų programų išorinio vertinimo ekspertų grupes. Tokio pobūdžio kreipimaisi yra numatomi periodiškai pagal poreikį.	2012-12-28

Plano sudarymo paaiškinimas:

- ▶ 1–3 lentelės stulpelius užpildo auditorius. Prireikus lentelė gali būti papildyta stulpeliu – pastebėjimas ar išvada;
- ▶ 4–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas. Nurodomas atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą.